

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΣΑΝ ΠΟΛΥ

Ζ'.
Οπως γράφαμε στο προηγούμενο φύλλο μας, ο Ζάν Φερρόν, ακολουτώντας από τον γραμματέα του, τον καμπίο της Άλαιν Μπριντου, να του λέει ότι είδε εκείνη την ημέρα τον παλιό του βοηθό κάπως... ολίγον φίλο της συζύγου του Ρενέ Γισάρ, έγινε προσεκτικότερος.

Η ΘΡΑΙΑ ΦΕΡΡΟΝΙΕΡΑ

— Άκουσα, είπε στο Μπριντου, πως ο πατέρας του τον είχε στείλει τον δημοφώνο αυτόν στη Βουργουνδία για ν' αλλάξει τον άερα του. Δεν είν' έτσι μήπως;

— Ναι, απάντησε ο Μπριντου, αλλά φαίνεται ότι δεν του άρεσαν τα θώραία χρωσά της και ξαναγύρισε...

— Λοιπόν;
— Λοιπόν σήμερα ανταμωθήκαμε και φιλανθήσαμε αρκετά μαζί. Οί ερωτευμένοι, ξέρετε, εινε φίλοι...

— Οί ερωτευμένοι είστε;
— Δεν μου τ' ανανεώσε απ' την αρχή, αλλά εγώ κατάλαβα πως τον ποσοσθε τ' όδον του και σαν παλιός του φίλος που ήμουν, τον εσκούνησα αγά—αγά και τον ανέγκασα να μου άνοιξη την καρδιά του...

— Λοιπόν; Λέγε γρήγορα, ειπε ο Φερρόν, χτυπώντας ανιστόμωτα το πόδι του.

— Άλλά ο καμπίος δεν τολμοίσε ακόμα να πη στον κύριο του όλη την αλήθεια. Τόν φοβόταν, τόν έτρεψε...

— Λοιπόν, εξασολήθηκε ο Φερρόν, με την ίδια αντιστομωσία, λέγε άνοιχτε. 'Ο Ρενέ εινε ερωτευμένος είστε; Με την πρώτη συζυγο μου μήπως; Λέγε, πού να σέ πάρη ο διάβολος!...

— Ναι, κύριε.

— Κι' εινε φίλος της; Πηγαίνει... τη νύχτα... στο μέγαρό της;

— Ναι, κύριε.

— Και μένει ως τ' ό πρωί;

— Ναι, κύριε.

— 'Όπως κι' οι άλλοι;

— Ναι, κύριε.

— Μα πως έγινε αυτό; Με τι τρόπο ιδωθήκανε; Λέγε λοιπόν, λέγε, καταρωμένε...

Κι' ο διαγρόφος άρτασε τ' δυστυχισμένο καμπίο απ' τόν όμο κι' άρχισε να τόν κοιμά μ' όλη την τ' δύναμη.

— Λέγε... θέλω να μάθω...

— Άμέσως, κύριε μου, θα σάς τ' άνω όλα, απάντησε ο Μπριντου. Νά λοιπόν τ' έμαθα; Φαίνεται ότι ή θώραία Φερρονιέρα ειχε μιλήσει για τ' νεαρό Ρενέ σ' ένα καμαριέρα της όνομάτη Ζιλεμέτ κι' αυτή ένα πρωί τόν έβριζε έξω, τόν αναγνώρισε και... κανόνισε την υπόθεσι.

— Πότε έγιναν αυτά;

— 'Ο Ρενέ γύρισε στο Παρίσι τ' περασμένο Σάββατο και άντάμωσε τ' όιο βράδυ την καμαριέρα της Φερρονιέρας.

— Πέρασε λοιπόν μιá βδομάδα από τότε; Και πηγαίνει κάθε νύχτα στο μέγαρό της ο νεαρός αυτός;

— Μάλιστα, κύριε.

— Από πού μπαίνει; Από τόν κήπο;

— Φυσικά. Κατά τ' μεσάνυχτα, άφου ο βασιλεύς αποσπρήθη, ή Ζιλεμέτ προμείνει τ' Ρενέ στη μακριά πόρτα τού κήπου και τ' όδνηει στον κοιτώνα της κυρίας της. 'Όταν ξεμυρδώσει...

— Καλά, καλά, καταλαβαίνω. Δεν θέλω να μου πής παρακάτω. Πάρε τώρα απ'τά για τόν κόπο σου...

Κι' ο Φερρόν γέμισε από ένα καθότιο τη χούφτα του με χρυσά νομίσματα και χούφτε να τ' αμπερήσει τ' άδειασε στο καπέλλο τού Άλαιν Μπριντου.

— 'Α! Δεν είσθε θυμωμένος μαζί μου, κύριε; ρώτησε διαταχτικά ο γραμματέας.

— Όχι, όχι. Άσπεναντίας, σήμερα είμαι ευχαριστημένος από σένα, πολύ ευχαριστημένος μάλιστα...

Όταν ο καμπίος βγήκε έξω κρατώντας σφιχτά τ' χρήματα, πού τού ειχε δώσει ο κύριός του, τ' ό πρόσωπο τού γρησού διαγρόφου πήρε μιá έκφρασι απεργιστικόν μίσους και άηδίας. 'Ο Φερρόν άρχισε να βαθύζει πάνω—κάτω στο γραφείο του και να σκέφτεται πως θα μπορούσε να χρησιμοποίησι καλύτερα την αποκάλυψη αυτή τού Μπριντου.

— 'Α, έτσι λοιπόν; άρχισε να μονολογεί...

για να πάη προς συνάντησι τού Κλαυδίου Κορά, όταν ή ύπηρεσία του ανήγγειλε έναν ξένο πού ζητούσε να τόν δει.

— Ξέρεις πολύ καλά ότι δεν δέχομαι επισκέψεις, της αποκρίθηκε άπότομα ο Φερρόν. Διάψε τον άμέσως, ύπισος κι' άν ειπε...

— Εμ! εγώ!... άκούστηκε τότε μιá φωνή απ' τόν προθάλαμο.

Ήταν ο Κλαύδιος Κορά. 'Ο Φερρόν άντιπήδησε απ' τ' χαρά του. 'Ο Σατανάς τού τόν έσπελνε άπάνω στην ώρα. Τόν έκάλωσε άμέσως μέσα στο γραφείο του.

— Ήμουν βέβαιος πως θα με δεχόσουν, ειπε ο πρώην σταυτήτης καθώς μπήκε στο γραφείο και ξεκαλώθηκε πάνω σ' ένα κάθισμα, χωρίς να ζητήσει προηγουμένως την άδεια. 'Ο κ'ος Φερρόν μισοει βέβαια να πετάξη έξω, σ'αυτά καλά καθωμένα, έναν παλιό του φίλο. Κι' έπειτα εγώ έσπασα τ' πόδια μου για τ' χατήρι σου...

— Γιατί;

— Θα σου π'ω άμέσως τ' γιατί. Άρχει μονάχα νύχης να θυσιάσθης καμιά έκασοτή τάλληρα άκόμα... 'Ο Βριντορέ, Ξέρεις, έχει μιá βδομάδα τώρα πού άπότμησε αντιστομωσία... Κι' εγώ κι' οι φίλοι μου είμαστε πάντοτε στις διαταγές σου... Καταλαβαίνεις;

— 'Α, τ'ό Ξέρεις κι' εσύ; έβουχθήθηκε ο Φερρόν.

— Και βέβαια τ'ό Ξέρω. Σεις όμως πού τ' έμαθατε;

— Αυτό εινε δική μου δουλειά. Γ'νά π'ες μου όμως. Αυτός ο νέος φίλος της πρώην συζύγου μου εινε ένα μυξάρικο, ένα παληόταϊδο;

— Μάλιστα. Ένα παληόταϊδο...

— 'Α, την άθλια!...

— Έχει κάτι ιδιοτροπίες αυτή ή γυναίκα, συνέχισε ο Κορά, πού δεν Ξέρεις πως να τ'ς ξεηγήσεις. 'Ο νέος της φίλος φαίνεται σαν μαθητής. Στοιχηματίζω πως δεν εινε άκόμα ούτε δεκάξη χρόνων. Γι' αυτόν τέσσερες εινε πάρα πολλοί, φτάνουν μονάχα δυό, τ'ό λιές; Άν ήμουν γερός, άπως άλλωστε, θ' άρκοίσα μόνος εγώ. Τώρα όμως Ξέπασα. Μ' έφρασαν ή καταγρήσεις. Φοβόμια κούλας μ'ην πεθάνω σ'ε κανένα νοσοκομείο.

'Ο Φερρόν, ακολουτώντας τ'α τελευταία λόγια τού Κορά, γύρισε και τόν κοίταξε περίεργα.

— Είσαι άρρωστος; τού ειπε.

— Ναι, πού να π'ω; ο διάβολος! Άρρωστος. Και τ' άρρωστος; Τού θανάτ'! Η άρρώστεια μου δεν γιατρέφεται. 'Α, την σούλα την Κλαίρη!...

— Πουά είν' αυτή;

— Η Κλαίρη; Η φίλενάδα μου δά... Η τελευταία μου άγάτη. Η Κλαίρη ή λεπτή!...

— Τί θές να πής; Έξηγήσου.

— Τί θέλω να π'ω; Νά, αυτή ή διαβόλιση ή Κλαίρη ειχε λέπτα. Δεν μου τ'άπε. Μού π'αυρησε. Και τώρα...

— Είσαι λεπρός;

— Ναι πού να π'ω; ο διάβολος! Είμαι λεπρός. Είμαι χαμένος. Η άρρώστεια μου τ'άθε τις σάρκες, τ'ά κόκαλα. Μ' άφανίθη. Τά ματια τού Φερρόν άστράφαιαν.

Κι' ενώ ο Κορά μιλούσε—μιλούσε με όβηλι και πάνο, ο γέρο διαγρόφος ειχε βυθιστεί σ'ε σκέψεις.

'Ο Κορά τ'ό πρόσεξε αυτό. Καλ σωματώτατος της κλάμης του τού ειπε:

— Κ'ος Φερρόν, δεν μ' άκουσε. Τί σκεφτόσαστε τόση ώρα; Πέστε μου... Θα ξεκανονη τ'ό νέο φίλο της πρώην κυρίας σας; Μιá μαχαριά τού φτάνει...

— Όχι, ειπε με υπόχωρη φωνή ο Φερρόν. Βοήκα άλλον τρόπο έκδικήσεως... Άκουσε δ'ο: Θέλεις να κερδίσης άφθονα χρήματα;

— Και με ρωτάτε; Άρχει να μου π'ητε τί πρέπει να κάμω. Καμιά δολοφονία;

— Όχι. Κάτι πολ—πολύ απλό και εύκολο. Μου είπες π'ό όλιγον πως ή φίλη σου ή Κλαίρη έχει λέπτα. Δεν είν' έτσι;

— Ναι, πού να τ'ην κ'αμη ο ζωσανός!

— Λοιπόν θέλω να γνωρίσω την Κλαίρη.

— Σεις;

— Εγώ.

— Δεν καταλαβαίνω τίποτε. Σε τί θα σ'α χρησιμοέση ή γνωριμία της;

— Θέλω να γίνη φίλη μου.

'Η χλωμή κι' αδύνατη μορφή τού Φερρόν έλαμπε από καταχθονία χαρά...

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ ΊΨΕΝ

Γ'.

ΗΝ εποχή αυτή που ο Ίψεν δοούλε ως βοηθός φαρμακείου, ή Νορβηγία ήταν υποτελής στη Δανία. Έπ' τή ευκαιρία λοιπόν της αποσπασίας των Ογγύρων από το ζυγό των Αυστριακών, ο Ίψεν συνέθεσε ένα μακροσκελέστατο ποίημα, στο οποίο προσέφερε τους συμπαιρωτές του να αγωνιστούν κι' αυτοί για την ελευθερία τους. Ξαν να μην έφτανε δε αυτό, άρχισε να γράφει και άρθρα με τ' ίδιο πνεύμα. 'Η επαναστατικές του όμως αυτές ιδέες λίγο έλειπε να του στοιχίσουν ακριβά, γιατί ή άρχές του τάπου τον υποψίασθηκαν ως σπασιαστή και συνωμότη ή ήθελαν να τον συλλάβουν και να τον φυλακίσουν. Πώς γλύτωσε, είνε θέμα...

Κατά τα άλλα, ο Ίψεν ανεκτιτότατε πολύ και μιλώσε ελάχιστα. Μιά κυρία που τον γνώρισε αυτή την εποχή, γράφει για τ' νεαρό Έρρικο: «Ο νεαρός αυτός αποδυστυχής με τή φτωχή ενδιαισία και τὰ τοιχωτά μαλλιά, αποτελεί αληθινό αγέννημα για την περιορισμένη κοινωνία του Γκρίμστανα.

Τήν ίδια εποχή, ο Ίψεν γνώρισε σέ κάποιο χορό μία ώραία κόρη με θαυμάσια μάτια και ξετρολλάθηκε μαζί της. Επιστρεψε πειά πόσ αιώη ήταν ή ιδεώδης ύπαρξις που έφυλλε στα ποιήματα της νεότητός του.

Χόρεψε μαζί της, μέθυσε με τὰ βλέμματά της και τέλος της εξομολογήθηκε τόν παράφορο έρωτά του. 'Αλλά ή γοργετική ντόμα του τόν αποστύχωσε και τόν απογοήτωσε, λέγοντάς του πόσ ήταν αραβωνισιαμένη!...

Κατά τόν Μάρτιο του 1850 ο Ίψεν άφησε τ'ο φαρμακείο και πήγε στη Χριστιανία για να τελειώσει τίς σπουδές του και να πάρη τ'ο δίπλωμά του.

Τήν ίδια εποχή είχε φτάσει στη Νορβηγία, γράζοντας άπ' τήν Ελλάδα, όταν είχε πολεμήσει υπέρ της εθνικής της ανεξαρτησίας και κάποιος Δανός, ονόματι Χάρρο Χάρριγκ, ο όποιος εδημοσίευσε ένα δράμα του με τόν τίτλο: «Η διαθήκη της Αμερικής».

Τ'ο έργο όμως αυτό εξαφανίστηκε άπ' τίς κυβερνητικές αρχές ως επαναστατικό κι' ο Χάρρο Χάρριγκ καταδικάστηκε ν' απελευθρι άπ' τή Νορβηγία.

Κατά της καταδίκης αυτής εξηγγέρθησαν οι νέοι λόγοι της Νορβηγίας, επί κεφαλής των οποίων ετέθησαν ο Ίψεν κι' ο Μπέργκεν, επιδοκαστες μάλιστα και σχετική διακωμωδία στον ύπυργό της Δικαιοσύνης, αλλά χωρίς να εισακουσθούν.

Τήν ημέρα που απηλευθάντο από τή Νορβηγία ο Χάρρο Χάρριγκ και διενδυνάταν πρός τ'ο λιμάνι, όπου θα επεθεβάσσο το άρματόλιον της γοαμίας, τόν άκολούθησε ξοπισώ άπειρο πλήθος νέων, οι όποιοι εξητακρωαύαζαν υπέρ

της σκλαβωμένης πατρίδος του. 'Επί κεφαλής των νέων αυτών ήταν φυσικά ο Ίψεν.

Λίγον καιρό κατόιν, ο Ίψεν έγραψε ένα μονόπρακτο δράμα με τόν τίτλο «Τοψιούος», τ'ο όποιο παιχτηκε στο κεντρικό θέατρο της Χριστιανίας τρεις βραδιές στη σειρά και βρήκε καλή υποδοχή τόσο εκ μέρους του Κοινού, όσο και της κριτικής.

Ύστερ' από τή μικρή αυτή έπατυχία, ο Ίψεν βραδέθηκε να μελετάη για να πάρη τ'ο δίπλωμά του, παράτησε τήν έπιστημη και έπαδόη αποκλειστικά στη φιλολογία.

Έμεινε τώρα μ' ένα φίλο του, ονομαζόμενο Σούλεροντ, σέ μία λαϊκή συνοικία της πρωτεύουσας, μέσα σ' ένα φτωχικό δωμάτιο, που διόκληρη ή επίπλωσι του άποτελείτο από... ένα κρεβάτι!

Τα ποσοτά του «Τοπιούουος» είχαν φραωθεί πειά από τόν Ίψεν, ο όποιος ζούσε τώρα εις Βούλντεροντ, που μοιραζε αδελφικότητα μαζί του τ'ο περιζήτητο του πνευχού του βελαντίου.

«Τα χρήματά τους ήταν ελάχιστα, γράφει κάποιος βιογράφος του Ίψεν, και τούς ήταν αδύνατο να τρώνε μαγειρευμένο φαγητό. Για να μην ξεπέσουν όμως στην ύποληψη των συννοικων τους, έβγαναν κι' οι δύο μαζί έξω κατά τήν ώρα του δείπνου και ξαναγύριζαν άργά για να πιστευούν οι άλλοι πώς είχαν φάει στην πόλι. Στην πραγματικότητα όμως έπαιρναν έναν καφέ και δουτοσταν μέσα νωμί, μπόκινο νωμί για να χορτάσουν. Έν τούτους ήταν και οι δύο εύθυμοι και, παρωιά να πώ πώς δέν δοκίμαζαν για τή φτώχεια τους καμιά στενοχωρία».

Ο Ίψεν γνωρίστηκε τήν εποχή αυτή και μ' έναν επαναστατή φουτητή. 'Η γνωριμία του όμως αυτή λίγο έλειπε να τ'ο στοιχίσ ακριβά, γιατί όταν ο φουτητής συνελήφθη μέσα στα έγγραφα του βρέθηκαν και χειρόγραφα του Ίψεν, ο όποιος εδρε κι' έπαθε ως πού ν' άποδειξη τήν άσθονητά του.

Τόν ίδιο καιρό ο Ίψεν γνωρίστηκε με δύο νέους συμπατριώτες του λογίους, με τούς όποιους... συνταριασθή και έξεδωσαν μία μικρή έδομωδιαία φιλολογική έφημερίδα, διακοπέισαν προφώς και άδόξως.

Μέσα σ' έναμιας χρόνο ο Ίψεν έγινε εκ περιτροπής δραματικός συγγραφέας, λυρικός ποιητής, σατυρικός χρονονογράφος, πολιτικός και κριτικός άρθρογράφος, αλλά χωρίς να παραγάη τίποτε τ'ο αξιόλογο.

Έν τούτους ώλες αυτές ή προσπάθειες προκάλεσαν άρεκτό θόρυβο γύρω άπ' τ'ο δνομά του και όταν τ'ο θέατρο του Μπέργκεν χριστίστηκε σηνοθητή αναγκάστηκε να απευθυνθή στον Ίψεν, ο όποιος τότε ήταν μόλις είκοσιτριών έτών.

Ο Ίψεν διορίστηκε στη θέση αυτή κατά τ'ο 1851 και μετά ένα χρόνο εστάλη με μισθό χιλίων φράγκων στο έξωτερικό για να σπουδάση τή σκηνοθεσία, με τήν υποχρέωσι να τήν διδάξη γράζοντας, επί μία πενταετία στους καλλιτέχες του Μπέργκεν, όπως και έγινε.

Μετά τήν έπιστροφή του στο Μπέργκεν, ο Ίψεν συνέγραψε νέα δραματικά έργα, εδημοσίευσε άρεκτά λυρικά ποιήματα του και έξεδωσε σέ μία καινούρια πολιτικοφιλολογική έφημερίδα, ή όποια όμως δέν κατάρφησε να συγκεντροφή παραπάνω από έκατό συνδρομητές και μετά εννεάμηνη ζωή ή μάλλον χαροπόλεμα, ξεσηρήςκε. Κατόιν ο Ίψεν αναχώρησε για τή Χριστιανία όπου έμεινε επί έφτά χρόνια ως σκηνοθέτης του Έθνικού Θεάτρου, ύστερα δέ ξαναγύρισε στο Μπέργκεν για να στεφανωθή τήν άγαπημένη του Σουλτάνα, ή όποια τού έένευνεσε πολλά έργα του.

Όταν έρόστρεψε στη Χριστιανία ο Ίψεν, βρήκε τήν κατάσταση πολύ άνωμαλη. Πολλοί Νορβηγοί πατριώτες ενεργούσαν υπέρ τ'ο σχηματισμού ενός καθαρά νορβηγικού θεάτρου, τής καταργήσεως τής δανικής γλώσσης και τής εκδόξωσης των δανών ήθοσιών.

Ο Ίψεν έτέθη επί κεφαλής των Νορβηγών πατριωτών και άγωνιστών με πείσμα και τήν επικράτηση τών ιδεών του. Βρήκε όμως τρομερή αντίδρασι και έτσι ο άγών έληξε, χωρίς αποτέλεσμα.

Στ'ο μεταξύ αυτό τύπωσε και δύο νέα έργα του, τα όποια δυστυχώς παρεξηγήθηκαν και τυπωθήκαν άργα τόσο από τούς κριτικούς όσο και από τίς εφημερίδες, ή όποιες άποκαλούσαν τόν Ίψεν ε δ ν μ ι σ η τ ο , κ α κ ο π ο ι ο και ή λ λ θ ι ο σ !

Ο ποιητής έρτασε έτσι να μην εχη πειά κανένα πόρο ζωής. Πεινώσει κυριολεκτικώς! Οι φίλοι του, για να τόν σώσουν από τή δυστυχία, προσέπεισαν να τόν διορίσουν... ύποεπιστάτορα του τελωνείου, αλλά δέν τ'ο πέτυχαν.

Σαγά-σιγά όμως και ύστερ' από άράνταστες περιπέτειες, ο Ίψεν κατάρφησε και ν' αναγνωριστή ως ένας από τούς κορυφαίους δραματικούς θεα πειά της πατρίδος του, άλλ' δλοκλήρου τ'ο κόσμο.

Ο Ίψεν κατά τ'ο γήρας του.

- Ο Κορά άνετήδησε.
- Φύλι σας; ... Αιτή, ή λεπτή; φρόναξε κατάπληκτος.
- Να, αιτή.
- Μά γιατί; ... Γιατί, Θεέ μου;
- Αυτό είνε δική μου δουλειά. Μπορείς να τήν πείσης; Θά πληρωθής καλά και σ' κι' αιτή.
- Θά γίνη πως έπαυμάετε.
- Φέστην εδω άπόψε. Πέξ της πώσ μου μίλησες γι' αιτή κι' είμαι απελλά έρωτευμένος μαζί της. Κατάλαβες;
- Μείνετε ήσυχοι.
- Πάρε πάρα αυτά και πήγαινε. Σας περιμένω, μόλις βραδιάσει...
- Ο Κορά στέπωσε τὰ χροιά νομίσματα που τοβόσσε ο Φερρόν κι' έφυγε χαρούμενος.
- Ο Ίψηνόρος έμεινε μόνος.
- Η μορφή του, ή χλωμή κι' αδύνατη, έλαμπε από καταχθονία χαρά. Τὰ μάτια του σποδοβόδωναν. Είχε συλλάβει τήν πα σατανική έμπνευσι εκδικήσεως, όχι μόνον τής Φερρονόρας, αλλά κι' αυτού τού βασιλέως κι' όλων των λατρωνιών της...
- Στ'ο παρεχές φύλλο θα δοίμε πως εκδικήθηκε πράγματι ο Φερρόν δίους τούς άνωτέρω, κατά τόν πα πρωτοφανή και φοικαλό τρόπο...